

Hvem er herre i ditt liv?

Av Olof Edsinger

I Bibels tredje kapittel skildres noe som har fått ødeleggende konsekvenser for hele den verden som Gud har skapt - nemlig det første syndefallet.

Det som denne fortellingen handler om er ikke i første omgang en frukt i en gammeldags hage. Isteden kan man si at det som Adam og Eva stilles ovenfor er en test som har med deres tro og tillit å gjøre:

1. Enten kan de stole på Gud og ha han som sin Herre og Frelser
2. Eller å stole på seg selv eller en annen makt eller kraft for å skape trygghet i sine liv.

Det som djevelen fokuserer på når han forleder de første menneskene er det dypt menneskelige behovet for å oppleve at man har kontroll over tilværelsen. Fristelsen som Adam og Eva stilles ovenfor handler altså ikke så mye om en spesifikk kunnskap, men mer om muligheten til å kunne skille mellom godt og ondt *uten først å trenge å gå omveien om Gud*. Det er akkurat dette som har en så sterk forlokkende kraft, ikke bare på dem, men på mennesker til alle tider: Å være helt og holdent selvstendige, helt og holdent uavhengig både av Gud og av andre mennesker.

Problemet er bare at vi var aldri skapt for en sånn tilværelse. Det sant menneskelige er isteden å si ja til sin avhengighet av Gud. Det sant menneskelige er også å leve i fellesskap med andre mennesker, noe som ikke minst uttrykkes i Det nye testamentets ord om menigheten.

I Bibelen kan vi lese at da Adam og Eva spiste av den forbudte frukten ga de andre- og mye mørkere- krefter en inntreden i vår verden. Og ikke minst like viktig: de ble selv en del av dette mørket. Som apostelen Paulus uttrykker det: «Dere var en gang døde på grunn av misgjerningene og syndene deres. Dere levde i dem på den nåværende verdens vis og lot dere lede av herskeren i himmelrommet, den ånd som nå er virksom i de ulydige. Ja, vi levde alle en gang som de. Vi fulgte lystene i vårt eget kjøtt og blod og lot oss lede av det og av våre egne tanker. Vi var av naturen vredens barn, vi som de andre» (Ef. 2,1-3).

I praksis innebærer dette at Bibelen lærer oss at det verste som overhodet kan skje oss mennesker er å bli overlatt fullstendig til oss selv. Og den største løgnen av dem alle er at vi kan leve i denne verden som om vi var våre egne herrer. Men allikevel er det altså akkurat dette som vi så ofte innbiller oss. Vi gjør det gjennom å la våre liv ha sitt sentrum i oss selv - i våre hensikter, våre ønskemål, våre følelser - i stedet for i Guds hensikter, Guds ønskemål og Guds følelser. Med Martin Luthers ord har vi gjennom synden blitt «innkrøkte i oss selv».

Dermed er det ikke sagt at det skulle være feil å være lydhør for sine egne tanker og behov. Problemet er isteden at vi helt siden syndefallet forsøker å gjøre oss selv til våre livs sentrum, i stedet for Gud. Våre liv begynner å kretse omkring *me, myself and I*, og når vi lar dette skje blir vi mer og mer blinde for hva som *virkelig* betyr noe. Vi fokuserer mer og mer på oss selv – og mindre og mindre på skaperen av himmel og jord.

En kopernikansk revolusjon

For å oppsummere kan man si at det her innebærer at det viktigste spørsmålet for ethvert menneske på jorden kan formuleres slik: "Hvem tilber vi/ hvem gir vi vår tilbedelse?" Legg merke til at jeg ikke skriver "om" vi gir noen (eller noe) vår tilbedelse – men "hvem" som får denne plassen i våre liv. Det finnes nemlig ikke noen nøytral sone når det gjelder dette. Enten tilber vi Gud, oss selv eller noen annen makt eller kraft. Og det som avslører hva vi tilber er normalt sett det som opptar vår måte å tenke på, snakke på, handle på og prioritere.

Et bilde som man i blant har brukt for å forklarer hva dette handler om er det som astronomen Kopernikus oppdaget på 1500-tallet. Fram til Kopernikus sin tid anså så godt som alle europeere at det var solen som snurret rundt jorden, ikke tvert imot. Allerede på 100-tallet e. Kr. hadde en matematiker ved navn Ptolemaios skapt et system som gjorde det mulig å forutsi både sol- og måneformørkelser, og i 1400 år hadde man tatt for gitt at Ptolemaios måtte ha rett også når det gjaldt et annet aspekt av hans astronomiske system; at det var jorden som sto i sentrum av universet.

Selv om man hadde gjort flere mindre justeringer av Ptolemaios modell i tidenes løp hadde man aldri våget å ta det store og avgjørende spranget som Kopernikus gjorde: nemlig å sette solen i universets sentrum i stedet for jorden. Når dette så skjedde var det derfor en revolusjon av hele det verdensbildet som fram til da hadde preget Europa.

På samme måte kan man si at det er med oss alle. Vi kan selvsagt forsøke å lappe på det som er vårt opprinnelige verdensbilde, der det er vi heller enn Gud som sitter på tronen – der det er vi som er våre egne herrer. Men det som Bibelen kaller oss til er en revolusjon av samme storhet som den som Kopernikus tok initiativet til. Vi trenger alle å gå fra å ha oss selv i sentrum for våre liv til å la Jesus være vår Herre og Frelser.

Omvendelse og lydighet

Jesus snakker om dette allerede i sin første tale: "Tiden er inne, Guds rike er kommet nær" sier han. "Vend om og tro på evangeliet!" (Mark 1,15). Også i andre ting valgte Jesus å sette seg selv i sentrum for sine disiplers liv. "Følg meg", sa han til dem som uttrykte en interesse for hans lære. Å være kristen handler om å la Jesus selv være vår veileder gjennom livet. Å si ja til vår avhengighet av han. Å adlyde han i alt som han har kalt oss til.

Dette er et tøft budskap i vår egen tid. Hele vår kultur har en tendens til å steile når noen snakker om lydighet. Eller enda verre: underordning. Den drøm som hele tiden forkynnes er i stedet den om det hele og fullstendig "frie" individet; det mennesket som kan gjøre hva hun selv vil, og som ikke trenger å ta noen hensyn til andre. Uttrykt på en annen måte: Det mennesket som lever som sin egen herre. Eller, som det ofte formuleres i dag: Hver og en har sin egen sannhet. Altså akkurat det som slangen lokket Adam og Eva med i hagen...

Men Jesus vil altså lede oss i en annen retning. "Om dere elsker meg holder dere fast ved mine bud", sier han (Joh. 14,15). Eller sagt med Ordspråkernes ord: "Stol på Herren av hele ditt hjerte, støtt deg ikke til din egen innsikt! Tenk på ham hvor du enn ferdes, så

gjør han stiene dine jevne. Vær ikke vis i egne øyne, frykt Herren og vend deg bort fra det onde! Det blir til helse for kroppen, en styrkedrikk for marg og bein” (Ordspr. 3,5-8).

Derfor trenger vi alle å bestemme oss på et eller annet tidspunkt. Det er fullt mulig å ha Jesus bare som vår venn. Kanskje som vår rådgiver, som vi iblant lytter til og iblant blåser i. Eller som fungerer som en trøst når vi har det vanskelig, en koseklut å ty til når vi er lei oss. Jesus både kan og vil være disse tingene. Men mer enn alt dette vil han være vår Herre og vår Frelser. Det er nemlig først når han får være det at han kan forandre våre liv på dypet.

Nåde eller prestasjon

Som syndere tenker vi lett at det er gjennom å klare oss selv at vi finner vår verdi som mennesker. Vi bygger vår identitet på det som vi presterer i vår egen kraft. Men Bibelen taler i stedet om et liv som har sin basis i Guds nåde – altså i Guds ufortjente gaver til oss mennesker. I samme kapittel som vi tidligere leste fra Efeserbrevet skriver Paulus: ”For av nåde er dere frelst, ved tro. Det er ikke deres eget verk, men Guds gave. Det hviler ikke på gjerninger, for at ingen skal skryte av seg selv” (2,8-9). Når vi tar imot Guds nåde kalles vi inn i et liv der det er Jesus, og ikke vi selv, som står i sentrum. Der det er han som er Herre, og der det er han som setter sitt preg på hva vi tenker, sier og gjør. Som Paulus fortsetter i sin tekst: ”For vi er hans verk, skapt i Kristus Jesus til gode gjerninger, som Gud på forhånd har lagt ferdige for at vi skulle vandre i dem” (2,10).

Bibelens budskap er da altså at det er gjennom å bøye oss for vår skaper at vi blir opphøyd. Det er gjennom å gjøre oss avhengige av Herren som vi får del i hans velsignelse, og det er slik vi finner vår sanne livs mening.

Jesus snakker på et sted om disippelskap som å bygge et tårn. Innen vi i det hele tatt begynner å bygge, sier han, trenger vi å være sikre på at vi har det som kreves for å også kunne fullføre bygget (se Luk. 14,28-30). Og det som avgjør om vi har det som kreves er hva slags grunnmur vi har lagt – om det handler om våre egne prestasjoner eller Jesu prestasjoner; om vi lar oss selv eller Jesus være herre over vårt byggverk.

Jesu kall til å la han være vår Herre og Frelser er det mest avgjørende som vi noensinne kan stilles ovenfor. Det er også et valg som er tenkt at skulle prege hele vår livsinnstilling. Om vi går feil her, kommer vi til å miste poenget også med alt det andre. Og det gjelder både som disipler og som ledere.

”Men hver enkelt må være nøye med hvordan han bygger”, skriver Paulus. ”Ingen kan legge noen annen grunnvoll enn den som alt er lagt, Jesus Kristus. Men om noen bygger på grunnvollen med gull, sølv eller edelstener, med tre, høy eller halm, skal det en gang vise seg hva slags arbeid den enkelte har gjort. Herrens dag skal gjøre det klart, for den åpenbarer seg med ild, og ilden skal prøve hvordan den enkeltes verk er” (1. Kor. 3,10.13).

Disse ord har betydning også for oss i dag. Mer enn noe viser de hvorfor det er så viktig at vi har Jesus som vår virkelige Herre. På dommens dag kommer det til å vise seg om vi har bygget med oss selv eller med Jesus som våre livs sentrum. Og allerede her og nå har kallet gått ut. Allerede i dag kan vi få velge å ta imot Jesus som vår Herre og Frelser - og

videre fortsette å vandre i den avhengigheten til han og hans vilje som Det nye testamentet snakker om.

Spørsmål til videre refleksjon

- Hvem er herre i ditt liv?
- Synden gjør at vi blir «innkrøkt i oss selv», sier Martin Luther. Hvilke uttrykk får dette i ditt liv?
- Hva er forskjellen mellom å bygge sitt liv på sin egen visdom, sin egen kraft og sine egne prestasjoner- sammenliknet med å bygge det på Guds visdom, Guds kraft og Guds handlinger for vår skyld?
- Hvordan kan vi utøve et lederskap som bygger i større grad på hva som ligger på Guds hjerte enn på våre egne tanker og ambisjoner?

Bibeltekster tilknyttet temaet

- Mos 3
- Matt 6,19–34
- Mark 1,1–20
- Luk 14,25–35
- Joh 5,44
- Kor 1,26–3,23
- Åp 13,10

For videre lesning:

- *Disippelliv: Et gjennomtenkt, velprøvd gruppeopplegg – et praktisk verktøy for disippelgjøring* av Greg Ogden
- *Følg meg: Kalt til å dø – kalt til å leve* av David Platt
- *Seier på Guds måte: Å gjøre Jesus til herre* av Loren Cunningham
- *Etterfølgelse* av Dietrich Bonhoeffer
- *Bli det du ber* av Shane Claiborne
- *The Christian Atheist: Believing in God but Living As If He Doesn't Exist* av Craig Groeschel